

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.6.44>

NADZÓR PROKURATORSKI NAD DZIAŁALNOŚCIĄ PAŃSTWOWEGO BIURA ŚLEDZCZEGO

Zatawnyj Taras

aspirantka Katedry Postępowania Karnego

Odeski Państwowy Uniwersytet Spraw Wewnętrznych (Odessa, Ukraina)

ORCID ID: 0009-0009-6371-8064

zastavnyi_taras@ukr.net

Adnotacja. W artykule scharakteryzowano nadzór prokuratorski nad działalnością śledczych Państwowego Biura Śledczego, jako specyficzną formę proceduralną stałego, ciągłego, jawnego działania Prokuratora Generalnego bezpośrednio i za pośrednictwem upoważnionych przez niego prokuratorów, w szczególności Departamentu Nadzoru. Przestrzegania Prawa przez Państwowe Biuro Śledcze Prokuratury Generalnej, w zakresie ustalania kierunków śledztwa, koordynacji czynności procesowych, zapewnienia legalności, wykrywania, eliminowania i zapobiegania naruszeniom prawa przez śledczych Państwowego Biura Śledczego. W celu realizacji funkcji nadzoru nad przestrzeganiem prawa przez śledczych Państwowego Biura Śledczego w toku postępowania przygotowawczego, prokurator reprezentowany przez Prokuratora Generalnego oraz upoważnieni przez niego prokuratorzy posiadają określone uprawnienia i administracyjne uprawnienia procesowe, mające na celu realizację zadań postępowania karnego i osiągnięcie pozytywnego wyniku w walce z przestępczością oraz prowadzi zarządzanie procesowe na wszystkich etapach postępowania przygotowawczego, którego przedmiotem jest karna czynność procesowa śledczych Państwowego Biura Śledczego.

Słowa kluczowe: Państwowe Biuro Śledcze, śledczy, prokurator, proces karny, postępowanie karne, postępowanie przygotowawcze, przedmiot karnoprosesowych stosunków prawnych, status karny procesowy, nadzór prokuratorski.

PROSECUTOR SUPERVISION OVER THE ACTIVITIES OF THE STATE BUREAU OF INVESTIGATIONS

Zastavnyi Taras

Post-graduate student at the Department of Criminal Procedure of the Odessa State University

of Internal Affairs (Odessa, Ukraine)

ORCID ID: 0009-0009-6371-8064

zastavnyi_taras@ukr.net

Anotation. In the article, prosecutorial supervision of the activities of investigators of the State Bureau of Investigation is characterized as a specific procedural form of permanent, continuous, open activity of the Prosecutor General directly and through prosecutors authorized by him, in particular, the Department of Supervision of Compliance with Laws by the State Bureau of Investigation of the Prosecutor General's Office, regarding the determination of the directions of the investigation, coordination procedural actions, ensuring legality, detection, elimination and prevention of law violations by investigators of the State Bureau of Investigation. In order to implement the function of supervising the observance of laws by the investigators of the State Bureau of Investigation during the pre-trial investigation, the prosecutor represented by the Prosecutor General and the prosecutors authorized by him, is endowed with a certain amount of power and administrative procedural powers, aimed at fulfilling the tasks of criminal proceedings and achieving a positive result in the fight against crime, and carries out procedural management at all stages of the pre-trial investigation, the subject of which is the criminal procedural activity of investigators of the State Bureau of Investigation.

Key words: State Bureau of Investigation, investigator, prosecutor, criminal process, criminal proceedings, pre-trial investigation, subject of criminal procedural legal relations, criminal procedural status, prosecutorial supervision.

ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ СЛІДЧОГО ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Заставний Тарас

аспірант кафедри кримінального процесу

Одеського державного університету внутрішніх справ (Одеса, Україна)

ORCID ID: 0009-0009-6371-8064

zastavnyi_taras@ukr.net

Анотація. У статті прокурорський нагляд за діяльністю слідчих Державного бюро розслідувань охарактеризовано як специфічну процесуальну форму постійної, безперервної, відкритої діяльності безпосередньо Генерального прокурора та через уповноважених ним прокурорів, зокрема Департамент нагляду за додержанням законів

органами Державного бюро розслідувань Офісу Генерального прокурора, щодо визначення напрямів розслідування, координації процесуальних дій, забезпечення законності, виявлення, усунення та попередження порушень закону слідчими Державного бюро розслідувань. Для реалізації функції нагляду за додержанням законів слідчими Державного бюро розслідувань під час досудового розслідування, прокурор в особі Генерального прокурора та уповноважених ним прокурорів, наділений певним обсягом владно-розпорядчих процесуальних повноважень, спрямованих на виконання завдань кримінального провадження та досягнення позитивного результату у боротьбі зі злочинністю, й здійснює процесуальне керівництво на всіх етапах досудового розслідування, предметом якого виступає кримінальна процесуальна діяльність слідчих Державного бюро розслідувань.

Ключові слова: Державне бюро розслідувань, слідчий, прокурор, кримінальний процес, кримінальне провадження, досудове розслідування, суб'єкт кримінальних процесуальних правовідносин, кримінальний процесуальний статус, прокурорський нагляд.

Досудове розслідування злочинів, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище слідчими ДБР, тісно пов'язане з обмеженням гарантованих державою прав. З метою забезпечення такого втручання лише в мірі, яка визначена законодавцем, в кримінальній процесуальній діяльності функціонує інститут прокурорського нагляду та судового контролю. Відповідно до ст. 29 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», нагляд за додержанням законів таким органом під час проведення оперативно-розшукової діяльності і досудового розслідування здійснює Генеральний прокурор безпосередньо та через уповноважених ним прокурорів (Про Державне бюро розслідувань: Закон України, 2015).

Відповідно до ст. 121 Конституції України прокуратура становить єдину систему, на яку покладаються й нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, а ст. 131-1 визначено, що однією з її функцій є організація та процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку (Конституція України, 1996). У свою чергу, Закон «Про прокуратуру» (2014 р.) не містить окремого визначення завдань прокурорського нагляду, а у ст. 1 – закріплено, що прокуратура України здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави; п. 3 ч. 1 ст. 2 – нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, користуючись при цьому правами і виконуючи обов'язки, передбачені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» (Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України, 1992) та Кримінальним процесуальним кодексом (КПК) України (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012)» (ч. 1 ст. 25) (Про прокуратуру: Закон України, 2014). Тому, слушною видається думка О. О. Шпака щодо необхідності доповнення окремою статтею Закон України «Про прокуратуру», в якій слід визначити завдання діяльності прокуратури України (Шпак, 2016: 34).

Водночас, у п. 1 наказу Генерального прокурора України «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» (2021 р.) чітко зазначено про нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням у кримінальному провадженні, на засадах самостійності в процесуальній діяльності, диспозитивності та незалежності (Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні: наказ Генерального прокурора України, 2021).

Як зазначає І.В. Рогатюк, кримінально-процесуальна діяльність прокурора – це врегульована кримінальним процесуальним законодавством діяльність спеціально уповноваженого державою суб'єкта, що здійснюється в чітко визначених законодавством межах, у відповідній процесуальній формі та з метою забезпечення реалізації завдань кримінального провадження (Рогатюк, 2016: 46), а визначенням його функцій відповідають напрями кримінальної процесуальної діяльності – наглядовий (процесуальне керівництво досудовим розслідуванням) та обвинувальний (починаючи з повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення й до винесення обвинувального вироку суду) (Рогатюк, 2020).

Загалом, якщо звернутися до поняття прокурорського нагляду, то це самостійний вид державної діяльності, а його відмінність від інших визначається специфікою змісту, зокрема перевірка додержання вимог законів, вжиття заходів щодо усунення виявлених правопорушень за допомогою засобів, наданих законом виключно прокуратурі, зазначають окремі вчені-процесуалісти (Курочка, Каркач, 2004). Р.М. Білокінь такий нагляд розглядає як регламентовану законодавчими актами процесуальну та поза процесуальну діяльність прокурора щодо перевірки виконання Конституції та законів України суб'єктами правовідносин з метою виявлення та аналізу порушень законів, вжиття заходів поновлення порушених прав громадян та юридичних осіб, притягнення винних до відповідальності (Білокінь, 2012: 5). Т.В. Корнякова – вид державної діяльності, спрямованої на забезпечення законності і зміцнення правопорядку, здійснюваної у вигляді функцій, закріплених у Конституції України та у межах повноважень, передбачених законом (Корнякова, 2004: 17). О.Ю. Татаров – об'єктом прокурорського нагляду є встановлений законом порядок вирішення заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та процес їх розслідування; спостереження за тим, щоб органи і посадові особи, на діяльність яких розповсюджуються наглядові повноваження, дотримувалися покладених на них обов'язків та правил як один напрям, а з іншої – у разі порушення цих правил – у своєчасному застосуванні заходів для відновлення законності з притягненням винуватих до відповідальності (Татаров, 2012). М.В. Косюта – форма діяльності держави, спрямовану на виявлення, усунення і попередження порушень закону в діяльності суб'єктів права, на яких поширюється компетенція прокуратури, з використанням властивих органам прокуратури повноважень (Косюта, 2013: 42). В.Т. Нор взагалі пропонує розглядати

у декількох значеннях, а саме як самостійна галузь державної діяльності, галузь права, галузь правової (юридичної) науки, курс навчальної дисципліни (Нор, Береський, Когутич, 2002: 5).

Відповідно до ч. 2 ст. 36 КПК України, прокурор реалізує конституційну функцію, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, уповноважений на визначені цією статтею повноваження (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012). Однак, на думку В.В. Луцика, концепція цієї норми істотно звужує конституційну функцію прокуратури, закріплену в п. 2 ст. 121 Конституції України, позаяк за змістом нагляд за додержанням законів є значно ширшим, ніж процесуальне керівництво, і відрізняється обсягом та характером повноважень прокурора, а також різним колом завдань, які передбачені для цих видів діяльності (Луцик, 2013: 232). У свою чергу, В. Бабкова говорить про відсутність різниці між прокурорським наглядом і прокурорським керівництвом під час проведення досудового розслідування кримінального правопорушення, вважаючи ці два поняття ідентичними (Бабкова, 2012: 71–73).

Не вдаючись до наукових дискусій, зауважимо, що прокурорське процесуальне керівництво у діяльності слідчих Державного бюро розслідувань (ДБР) – це, по-перше, самостійний напрям прокурорської діяльності (у структурі Офісу Генерального прокурора створений окремий Департамент нагляду за додержанням законів органами ДБР (Положення про Департамент нагляду за додержанням законів органами Державного бюро розслідувань Офісу Генерального прокурора : проект наказу Генерального прокурора, 2022) щодо забезпечення швидкого, повного і неупередженого розслідування, визначення напрямів розслідування, координації процесуальних дій, забезпечення законності, виявлення, усунення та попередження порушень закону слідчими ДБР. Така форма відрізняється тим, що нагляд за додержанням законів органами досудового розслідування прокурор здійснює, приймаючи безпосередню участь у самому розслідуванні кримінального правопорушення, тобто тут він є обов'язковим учасником процесу розслідування і займає в ньому чітко визначене законом місце. Без його безпосередньої участі цей вид кримінальної процесуальної діяльності, що йменується досудовим розслідуванням, здійснюватися не може (Бабкова, 2012: 71–73). Інакше кажучи, процесуальне (правове, а не організаційно-управлінське) керівництво – це метод, спосіб реалізації наглядової діяльності прокурора за виконанням законів органами досудового розслідування, хоч така позиція ще не є домінуючою в теорії кримінального процесу (Говоруха, 2013: 27).

Враховуючи вищезазначене у літературі, виділяють такі форми процесуального керівництва:

- нагляд як основна форма процесуального керівництва досудовим розслідуванням, який полягає у нагляді прокурором законності рішень, що приймаються слідчим (повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування);
- безпосереднє керівництво розслідуванням кримінальних проваджень слідчими шляхом організації, планування, координування процесу досудового розслідування (надання вказівок та доручень слідчому з усіх питань кримінального провадження з обов'язковим їх виконанням);
- погодження чи відмова в погодженні клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій (СРД), негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД) у випадках, передбачених КПК України; затвердження чи відмова у затвердженні обвинувального акта, клопотань про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, внесення змін до таких процесуальних документів;
- скасування незаконних чи необґрунтованих постанов слідчого;
- розгляд клопотань під час досудового розслідування (ст. 220 КПК України) (Каркач, Кривобок, Бабкова, 2019: 250–251).

У свою чергу, розглядаючи алгоритм участі прокурора у кримінальному провадженні, І.І. Шульган, залежно від етапів досудового розслідування, виділяє такі повноваження:

1) на початковому етапі кримінального провадження – з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР прокурор зобов'язаний забезпечити виконання вимог ст. 214 КПК України передусім стосовно порядку внесення даних до ЄРДР, строків цих дій, повноти відомостей, визначення підслідності тощо;

2) на етапі проведення СРД та інших процесуальних дій: прокурор покликаний забезпечити правильність тактики і методики розслідування кримінальних правопорушень, планування СРД, дотримання встановлених законом строків, а також неухильне додержання прав та законних інтересів учасників кримінального провадження. Якщо ж прокурор вирішить прийняти особисту участь у СРД, іншій процесуальній дії, що проводиться слідчим, то йому не потрібен дозвіл слідчого на участь у такій дії. Слідчий також не має права відводити запитання, пропозиції чи зауваження прокурора, які в обов'язковому порядку повинні заноситися до протоколу, а правильність усіх записів протоколу підтверджується підписами учасників СРД (іншої процесуальної дії), слідчого та прокурора. Своєю участю у СРД, інших процесуальних діях прокурор забезпечує додержання законності під час їх проведення. Участь прокурора в слідчих діях – одне із вагомих його повноважень у досудовому розслідуванні, яке дозволяє не лише закріпити певні докази, а й попередити, не допустити порушень закону слідчим під час проведення таких дій;

3) на етапі повідомлення про підозру забезпечення своєчасності повідомлення про підозру, додержання вимог закону стосовно змісту повідомлення про підозру, зміни повідомлення про підозру, забезпечення прав підозрюваного та ін. Відтепер без попереднього погодження з прокурором слідчий вже не може: скласти письмове повідомлення про підозру (ст. 277 КПК України), змінювати раніше повідомлену підозру, скласти повідомлення про нову підозру (ст. 279 КПК України). Якщо повідомлення про підозру здійснив сам

прокурор, то повідомити про нову підозру або змінити раніше повідомлену підозру має право виключно прокурор (ст. 279 КПК України). Слідчий також позбавлений права виділяти з матеріалів основного розслідування матеріали стосовно окремих підозрюваних в окреме провадження і зупиняти по ньому розслідування, бо прийняття таких рішень також віднесено до виключної компетенції прокурора (ч. 3 ст. 280 КПК України). Без погодження з прокурором слідчий позбавлений і права зупиняти розслідування будь-якого кримінального правопорушення при встановленні підстав, визначених КПК України (ч. 4 ст. 280 КПК України) (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012);

4) на етапі закінчення досудового розслідування виконання дій передбачених ч. 2 ст. 283 КПК України, а також забезпечення відкриття матеріалів досудового розслідування відповідно до ст. 290 КПК України, вжиття заходів, спрямованих на ознайомлення з матеріалами, зібраними стороною захисту (Шульган, 2016). Лише прокурору надано право закрити кримінальні провадження у таких випадках: невстановлення достатніх доказів для доведення винуватості особи в суді, коли вичерпано всі можливості для їх отримання (п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України); якщо підозрюваний, обвинувачений помер (коли немає необхідності у продовженні провадження для його реабілітації) – п. 5 ч. 1 ст. 284 КПК України; коли існує вирок по тому самому обвинуваченню, що набрав законної сили, або постановлено ухвалу суду про закриття кримінального провадження по тому самому обвинуваченню (п. 6 ч. 1 ст. 284 КПК України); стосовно кримінального правопорушення щодо якого не отримано згоди держави, яка видала особу (п. 8 ч. 1 ст. 284 КПК України).

Таким чином, для реалізації функції нагляду за додержанням законів під час досудового розслідування прокурор в особі Генерального прокурора та уповноважених ним прокурорів наділений певним обсягом владно-розпорядчих повноважень, спрямованих на виконання завдань кримінального провадження та досягнення позитивного результату у боротьбі зі злочинністю. Прокурор здійснює процесуальне керівництво на всіх етапах досудового розслідування (Хаваліц, 2016: 12), а предметом такого нагляду виступає кримінальна процесуальна діяльність слідчих ДБР. Обсяг повноважень прокурора визначено в ст. 36 КПК України та в окремих статтях, які регламентують порядок проведення процесуальної дії, підзаконних нормативно-правових актах.

У структурі Офісу Генерального прокурора України створений Департамент нагляду за додержанням законів органами Державного бюро розслідувань (Положення про Департамент нагляду за додержанням законів органами Державного бюро розслідувань Офісу Генерального прокурора : проєкт наказу Генерального прокурора, 2022).

Основні завдання Департаменту щодо діяльності слідчих ДБР є: організація та процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за додержанням законів при проведенні слідчих, негласних слідчих (розшукових) дій, участь у судовому провадженні та підтримання публічного обвинувачення у кримінальних провадженнях, розслідування в яких здійснюється слідчими Головного слідчого управління ДБР; організаційне та методичне керівництво діяльністю обласних прокуратур із питань нагляду за додержанням законів під час здійснення процесуального керівництва у кримінальних провадженнях, досудове розслідування в яких здійснюється територіальними управліннями ДБР; контроль за ефективністю організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням обласними прокуратурами, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, участі у судовому провадженні та підтримання публічного обвинувачення у кримінальних провадженнях, розслідування у яких здійснюється слідчими територіальних управлінь ДБР; організаційне забезпечення виконання повноважень Генеральним прокурором, його першими заступниками та заступниками згідно з розподілом обов'язків між керівництвом Офісу Генерального прокурора у кримінальних провадженнях, процесуальне керівництво досудовим розслідуванням та підтримання публічного обвинувачення в яких здійснюється прокурорами Департаменту та прокуратур нижчого рівня; виконання вимог закону під час приймання, реєстрації, розгляду та вирішення заяв і повідомлень про вчинення кримінального правопорушення, своєчасне внесення відомостей до ЄРДР; забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень, підтримання публічного обвинувачення в суді, оскарження за наявності визначених законом підстав судових рішень у кримінальних провадженнях на стадіях досудового розслідування та судового провадження; виконання вимог закону про невідворотність покарання за вчинене кримінальне правопорушення; запобігання незаконному притягненню особи до кримінальної відповідальності та необґрунтованому застосуванню щодо неї заходів процесуального примусу; забезпечення відшкодування збитків, завданих кримінальними правопорушеннями; застосування належної правової процедури до кожного учасника кримінального провадження, забезпечення особам, затриманим за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, права на захист, у тому числі в порядку, визначеному Законом України «Про безоплатну правову допомогу» (Положення про Департамент нагляду за додержанням законів органами Державного бюро розслідувань Офісу Генерального прокурора : проєкт наказу Генерального прокурора, 2022).

Окремих питань на яке необхідно звернути увагу, це те, що, наділяючи прокурора широкими повноваженнями, у кримінальному процесуальному законі не зовсім чітко визначена функціональна спрямованість його наглядової діяльності шляхом застосування такого терміну як «за додержанням законів». А тому, підтримуючи О.Р. Михайленка (Михайленко, 2005: 136) та Г.Р. Колесник (Колесник, 2018: 97), видається за необхідне змінити вищеназваний термін на «за виконанням законодавства, позаяк «додержання законів» ніякого нагляду чи контролю взагалі не потребує.

Нагляд у формі процесуального керівництва, як правило носить дозвільний характер. У КПК України 2012 року передбачено випадки, коли слідчий повинен отримати згоду прокурора на застосування ЗЗКП, проведення визначених законом СРД, НСРД та прийняття певних процесуальних рішень (Андреев, 2013). Щоб ефективно здійснювати цю форму нагляду прокурор не повинен бути стороннім спостерігачем за додержанням законів, а безпосереднім учасником самого розслідування кримінальних правопорушень. Такий нагляд повинен відзначатися постійним, безперервним характером, а наглядові повноваження прокурора мають бути виключно владно-розпорядчими. Саме так і визначається процесуальний статус прокурора у досудовому розслідуванні ст. 36 КПК України. Користуючись означеним статусом, прокурор має можливість ефективно здійснювати нагляд за виконанням законів під час виконання слідчим кожної СРД, НСРД, іншої процесуальної дії та за додержанням слідчим законності при прийнятті кожного процесуального рішення без будь-якого винятку. Поєднання прокурорського нагляду з динамічною кримінальною процесуальною діяльністю, віднесення наглядаючого прокурора до обов'язкового владного суб'єкта досудового розслідування з наданням йому права на прийняття безпосередньої участі у самому процесі розслідування кримінального правопорушення, дозволяє йому негайно виявляти будь-які порушення закону з боку органів досудового розслідування, надає його наглядовій функції форму процесуального керівництва органами досудового розслідування, у зв'язку з чим усі доручення, вказівки, вимоги та наглядові рішення прокурора є обов'язковими для виконання слідчими (ст. 40 КПК України) (Колеснік, 2018: 84–85).

Таким чином, прокурорський нагляд за діяльністю слідчих ДБР – це специфічна процесуальна форма постійної, безперервної, відкритої діяльності безпосередньо Генерального прокурора та через уповноважених ним прокурорів, зокрема Департамент нагляду за додержанням законів органами Державного бюро розслідувань Офісу Генерального прокурора, щодо визначення напрямів розслідування, координації процесуальних дій, забезпечення законності, виявлення, усунення та попередження порушень закону слідчими ДБР.

Прокурорський нагляд за діяльністю слідчого ДБР здійснюється у формі процесуального керівництва Генеральним прокурором та уповноваженими ним прокурорами за досудовим розслідуванням злочинів, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище й полягає в організації та процесуальному керівництві досудовим розслідуванням, нагляді за додержанням законів при проведенні СРД, НСРД, ЗЗКП, що включає в себе: координацію діяльності слідчого ДБР; виконанні вимог закону під час приймання, реєстрації, розгляду та вирішення заяв і повідомлень про вчинення кримінального правопорушення, своєчасне внесення відомостей до ЄРДР; забезпеченні швидкого, повного та неупередженого розслідування злочинів; запобіганні незаконному притягненню особи до кримінальної відповідальності та необґрунтованому застосуванню щодо неї заходів процесуального примусу; перевірку обґрунтованості клопотань про продовження строків досудового розслідування, контроль за подальшим ходом розслідування цих кримінальних проваджень; вивчення стану організації досудового розслідування у конкретних кримінальних провадженнях, підготовку висновків, проєктів рішень щодо необхідності доручення подальшого розслідування іншому слідчому або органу, скасування незаконних та необґрунтованих постанов слідчого; перевірку матеріалів кримінальних проваджень та підготовку за наявності підстав проєктів повідомлень про підозру у випадках, передбачених гл. 37 КПК України; застосування належної правової процедури до кожного учасника кримінального провадження, забезпечення особам, затриманим за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, права на захист, у тому числі в порядку, визначеному Законом України «Про безоплатну правову допомогу»; організація та забезпечення діяльності, спрямованої на своєчасне виявлення порушень інтересів держави внаслідок вчинення таких злочинів

Для реалізації функції нагляду за додержанням законів слідчими ДБР під час досудового розслідування, прокурор в особі Генерального прокурора та уповноважених ним прокурорів, наділений певним обсягом владно-розпорядчих процесуальних повноважень, спрямованих на виконання завдань кримінального провадження та досягнення позитивного результату у боротьбі зі злочинністю, й здійснює процесуальне керівництво на всіх етапах досудового розслідування, предметом якого виступає кримінальна процесуальна діяльність слідчих ДБР. Обсяг повноважень прокурора визначено в ст. 36 КПК України та в окремих статтях, які регламентують порядок проведення процесуальної дії, підзаконних нормативно-правових актах. Однак, з метою удосконалення наглядової діяльності прокурора, запропоновано надати такому суб'єкту право на внесення змін і доповнень до постанов слідчих ДБР прийнятих ними у кримінальному провадженні та прийняття прокурорського рішення у вигляді постанови замість скасованих ним рішень слідчих ДБР.

Список використаних джерел:

1. Андреев Р. Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням та підтримання державного обвинувачення. *Вісник прокуратури*. 2013. № 4. С. 52–66.
2. Бабкова В. Проблеми здійснення прокурором наглядових повноважень у формі процесуального керівництва під час проведення досудового розслідування. *Вісник Нац. акад. прокуратури України*. 2012. № 3. С. 71–73.
3. Білокінь Р.М. Прокурорський нагляд за діяльністю правоохоронних органів України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура». Київ, 2012. 16 с.
4. Говоруха М. Суть наглядової діяльності прокурора та процесуального керівництва. *Вісник прокуратури*. 2013. № 11. С. 24–28.
5. Каркач П.М., Кривобок В.В., Бабкова В.С. Організація та діяльність органів прокуратури України: навч. Харків : Право, 2019. 500 с.
6. Колеснік Г.Р. Функціональне призначення нагляду і контролю у досудовому розслідуванні : дис...канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2018. 224 с.

7. Конституція України: від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
8. Корнякова Т.В. Прокуратура і органи позавідомчого контролю: нагляд і взаємодія: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура». Одеса, 2004. 20 с.
9. Косюта М. Актуальні проблеми реалізації повноважень прокурора у кримінальному провадженні. *Вісник прокуратури*. 2013. № 12 (150). С. 40–44.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України: від 13 квітня 2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
11. Курочка М.Й., Каркач П.М. Прокурорський нагляд в Україні: підручник. Луганськ: РВВ ЛАВС, 2004. 424 с.
12. Луцик В.В. Правовий статус та повноваження прокурора за новим КПК України. *Митна справа*. 2013. № 1 (85). Ч. 2. Кн. 1. С. 231–238.
13. Михайленко О.Р. Прокуратура України. Київ, 2005. 296 с.
14. Нор В.Т., Береський Я.О., Когутич І.І. Прокурорський нагляд в Україні: Курс лекцій для студентів юридичних вищих навчальних закладів. Львів: Тріада плюс, 2002. 280 с.
15. Положення про Департамент нагляду за додержанням законів органами Державного бюро розслідувань Офісу Генерального прокурора : проект наказу Генерального прокурора. URL: <https://gp.gov.ua>
16. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 р. № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>
17. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
18. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні: наказ Генерального прокурора України від 30 вересня 2021 р. № 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0309905-21#Text>
19. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
20. Рогатюк І.В. Прокурор за чинним КПК: обвинувач чи наглядач? 2020. URL: [http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/20037/1/document \(11\).pdf](http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/20037/1/document%20(11).pdf)
21. Рогатюк І.В. Процесуальна діяльність прокурора на стадії досудового розслідування : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. 544 с.
22. Татаров О.Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС): монографія. Донецьк: Промінь, 2012. 640 с.
23. Хаваліц О.В. Прокурорський нагляд за додержанням законів при розслідуванні кримінальних правопорушень терористичного характеру : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Ірпінь, 2016. 20 с.
24. Шпак О.О. Організація роботи прокурора з процесуального керівництва досудовим розслідуванням : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. Київ, 2016. 227 с.
25. Шульган І.І. Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням як окрема функція органів прокуратури. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія Юридичні науки. 2016. № 837. С. 516–520.

References:

1. Andreev, R. (2013). Procedural management of pre-trial investigations and support of the state prosecution [Procedural management of pre-trial investigations and support of the state prosecution]. *Bulletin of the Prosecutor's Office*. No. 4. P. 52–66. [in Ukrainian].
2. Babkova, V. (2012). Problems of the prosecutor's exercise of supervisory powers in the form of procedural guidance during the pre-trial investigation [Problems of the prosecutor's exercise of supervisory powers in the form of procedural guidance during the pre-trial investigation]. *Bulletin of the National Acad. Prosecutor's Office of Ukraine*. No. 3. P. 71–73. [in Ukrainian].
3. Bilokin, R.M. (2012). Prosecutor's supervision of the activities of law enforcement agencies of Ukraine [Prosecutor's supervision of the activities of law enforcement agencies of Ukraine]: autoref. thesis ... candidate law Sciences: 12.00.10 "Judiciary; prosecutor's office and advocacy". Kyiv, 16 p. [in Ukrainian].
4. Govorukha, M. (2013). The essence of the supervisory activity of the prosecutor and procedural management [The essence of the supervisory activity of the prosecutor and procedural management]. *Bulletin of the Prosecutor's Office*. No. 11. P. 24–28. [in Ukrainian].
5. Karkach, P.M., Kryvobok, V.V., Babkova, V.S. (2019). Organization and activity of the prosecutor's office of Ukraine [Organization and activity of the prosecutor's office of Ukraine]: training. Kharkiv: Pravo, 500 p. [in Ukrainian].
6. Kolesnik, H.R. (2018). Functional assignment of supervision and control in pre-trial investigation [Functional assignment of supervision and control in pre-trial investigation]: dissertation. law Sciences: 12.00.09. Kharkiv, 224 p. [in Ukrainian].
7. Constitution of Ukraine [Constitution of Ukraine]: dated June 28, 1996 No. 254k/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
8. Korniyakova, T.V. (2004). Prosecutor's office and non-agency control bodies: supervision and interaction [Prosecutor's office and non-agency control bodies: supervision and interaction]: autoref. thesis... candidate law Sciences: 12.00.10 "Judiciary; prosecutor's office and advocacy". Odessa, 20 p. [in Ukrainian].
9. Kosyuta, M. (2013). Actual problems of the implementation of prosecutor's powers in criminal proceedings [Actual problems of the implementation of prosecutor's powers in criminal proceedings]. *Bulletin of the Prosecutor's Office*. No. 12 (150). P. 40–44. [in Ukrainian].
10. Criminal Procedure Code of Ukraine [Criminal Procedure Code of Ukraine]: dated April 13, 2012. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. [in Ukrainian].

11. Kurochka, M.Y., Karkach, P.M. (2004). Prosecutorial supervision in Ukraine [Prosecutorial supervision in Ukraine]: textbook. Luhansk: RVV LAVS, 424 p. [in Ukrainian].
12. Lutsik, V.V. (2013). Legal status and powers of the prosecutor under the new Code of Criminal Procedure of Ukraine [Legal status and powers of the prosecutor under the new Code of Criminal Procedure of Ukraine]. *Customs business*. No. 1 (85). Part 2. Book 1. P. 231–238. [in Ukrainian].
13. Mykhaylenko, O.R. (2005). Prosecutor's Office of Ukraine [Prosecutor's Office of Ukraine]. Kyiv, 296 p. [in Ukrainian].
14. Nor, V.T., Bereskyi, Y.O., Kogutych, I.I. (2002). Prosecutorial supervision in Ukraine [Prosecutorial supervision in Ukraine]: Course of lectures for students of legal higher educational institutions. Lviv: Triada Plus, 280 p. [in Ukrainian].
15. Regulations on the Department of Oversight of Law Enforcement by Bodies of the State Bureau of Investigations of the Office of the Prosecutor General [Regulations on the Department of Oversight of Law Enforcement by Bodies of the State Bureau of Investigations of the Office of the Prosecutor General]: draft order of the Prosecutor General. URL: <https://gp.gov.ua> [in Ukrainian].
16. About the State Bureau of Investigation [About the State Bureau of Investigation]: Law of Ukraine dated November 12, 2015 No. 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> [in Ukrainian].
17. On operative and investigative activity [On operative and investigative activity]: Law of Ukraine dated February 18, 1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> [in Ukrainian].
18. On the organization of activities of prosecutors in criminal proceedings: order of the Prosecutor General of Ukraine [On the organization of activities of prosecutors in criminal proceedings: order of the Prosecutor General of Ukraine] dated September 30, 2021 No. 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0309905-21#Text> [in Ukrainian].
19. About the Prosecutor's Office [About the Prosecutor's Office]: Law of Ukraine dated October 14, 2014 No. 1697-VII. Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> [in Ukrainian].
20. Rohatyuk, I.V. (2016). Procedural activities of the prosecutor at the stage of pre-trial investigation [Procedural activities of the prosecutor at the stage of pre-trial investigation]. monograph. Kyiv: National. Acad. internal cases, 544 p. [in Ukrainian].
21. Rogatyuk, I.V. (2020). Prosecutor under the current Criminal Procedure Code: accuser or overseer? [Procedural activities of the prosecutor at the stage of pre-trial investigation]. URL: [http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/20037/1/document\(11\).pdf](http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/20037/1/document(11).pdf) [in Ukrainian].
22. Tatarov, O.Yu. (2012). Pre-trial proceedings in the criminal process of Ukraine: theoretical, legal and organizational principles (based on the materials of the Ministry of Internal Affairs) [Pre-trial proceedings in the criminal process of Ukraine: theoretical, legal and organizational principles (based on the materials of the Ministry of Internal Affairs)]: monograph. Donetsk: Promin, 640 p. [in Ukrainian].
23. Khavalits, O.V. (2016). Prosecutor's supervision of compliance with laws in the investigation of criminal offenses of a terrorist nature [Prosecutor's supervision of compliance with laws in the investigation of criminal offenses of a terrorist nature]: autoref. thesis ... candidate law Sciences: 12.00.09. Irpin, 20 p. [in Ukrainian].
24. Shpak, O.O. (2016). Organization of the prosecutor's work on procedural management of pre-trial investigation [Organization of the prosecutor's work on procedural management of pre-trial investigation]: dissertation. ... candidate law Sciences: 12.00.10. Kyiv, 227 p. [in Ukrainian].
25. Shulgan, I.I. (2016). Procedural management of the pre-trial investigation as a separate function of the prosecutor's office [Procedural management of the pre-trial investigation as a separate function of the prosecutor's office]. *Bulletin of the Lviv Polytechnic National University*. No. 837. P. 516–520. [in Ukrainian].